

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNO IZBORNO POVJERENSTVO
REPUBLIKE HRVATSKE

KLASA: 011-01/11-01/02

URBROJ: 507-11-05

Zagreb, 8. rujna 2011.

MINISTARSTVO UPRAVE
g. Davorin Mlakar, ministar

PREDMET: Mišljenje na Nacrt prijedloga zakona o izborima tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave

Na Nacrt prijedloga zakona o izborima tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, Državno izborno povjerenstvo Republike Hrvatske daje sljedeće mišljenje.

Načelne primjedbe

Sukladno našem mišljenju za dogradnju i unapređivanje izbornog zakonodavstva u Republike Hrvatske od dana 12. travnja 2010. (Klasa: 011-02/10-01/04, Urbroj: 507-10-01) u kojem ističemo da bi izborni sustav bio značajno pojednostavljen kada bi se izradio jedinstveni izborni kodeks, što bi pridonijelo ujednačenosti izbornih postupaka, preglednosti odredbi i jednostavnijoj tehničkoj organizaciji, predlažemo da nadležno tijelo još jednom razmotri nužnost donošenja predmetnog Zakona.

Uz članak 3.

Predlaže se iza stavka 2. dodati stavak 3. u kojem će se navesti i pasivno biračko pravo za izbore za članove vijeća i predstavnike nacionalnih manjina.

Uz članak 6. st. 2.

Smatramo da je potrebno produžiti razdoblje za održavanje izbora na način da se propiše da od dana raspisivanja izbora do dana održavanja izbora ne može proteći manje od 45 niti više od 75 dana. To vrijeme bilo bi dovoljno da se obave poslovi u djelokrugu kako Državnog izbornog povjerenstva tako i općinskih, gradskih i županijskih izbornih povjerenstava. Naime, imajući u vidu broj jedinica lokalnih i područnih (regionalnih) jedinica u kojima se provode izbori produžavanjem roka omogućava se pravovremena izrada, tiskanje i distribucija glasačkih listića, te edukacija izbornih tijela.

Uz članak 7. st. 7.

Ovu odredbu potrebno je precizirati na način da se odredi kome se dostavlja obavijest o prestanku odgovarajuće zastupljenosti predstavnika nacionalne manjine. Također, smatramo uputnim propisati, vodeći računa o potrebnoj racionalizaciji troškova, da se dopunski izbori neće raspisati ukoliko bi iste bilo potrebno održati u kalendarskoj godini u kojoj se održavaju redovni izbori.

Uz članak 7. st. 10.

Razumijemo da potreba racionalizacije troškova ide u prilog tome da se i izbori za članove vijeća i predstavnike nacionalnih manjina održavaju istodobno s redovnim izborima. Međutim, ističemo da je također potrebno voditi računa o složenosti provedbe više vrsta izbora u isti dan, što dovodi u pitanje mogućnost kvalitetne provedbe svih pojedinačnih izbora.

Uz članak 10. st. 3.

Predlažemo da se navedena odredba briše iz razloga što nadležna izborna povjerenstva u načelu nisu organizacijski i tehnički u mogućnosti obavljati provjeru da li je birač zaista podržao samo jednog ili više kandidata.

Uz članak 13.

Nije jasno iz kojeg razloga su u navedenoj odredbi naznačeni dužnosnici u Oružanim snagama i koje su osobe obuhvaćene pojmom dužnosnika.

Predlažemo da se riječi *„djelatne vojne osobe, dužnosnici, službenici i namještenici u Oružanim snagama Republike Hrvatske“* zamijene riječima *„pripadnici Oružanih snaga Republike Hrvatske u smislu odredbi Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske“*.

Uz članak 16. st. 1.

Iz navedene odredbe nije jasno na koji način birači mogu predlagati kandidate i kandidacijske liste „pojedinačno“, i znači li to da predlagatelj može biti i samo jedan birač.

Uz članak 17. st. 3.

Ovakva formulacija odredbe u dijelu koji se odnosi na očitovanje je neprecizna. Predlažemo da se u odredbi naznači da očitovanje osim osobe koja prema statutu stranke zastupa stranku, može potpisati i od nje ovlaštena osoba. Nadalje, smatramo uputnim precizirati da očitovanje mora biti ovjereno od strane javnog bilježnika ili nadležnog izbornog povjerenstva.

Uz članak 17. st. 4.

Navedenu odredbu potrebno je dopuniti na način da se propiše da prilikom kandidiranja za vijeća nacionalnih manjina i predstavnike nacionalnih manjina, očitovanje o prihvatanju kandidature sadrži i izjavu kandidata da je na dan davanja očitovanja upisan u popis birača kao pripadnik odnosno nacionalne manjine.

Uz članak 21. st. 1.

Umjesto riječi *„se podnose“* potrebno je propisati *„moraju prispjeti“*.

Uz članak 23.

U stavku 1. Predlažemo brisati riječ „od“.

Predlažemo odredbu stavka 2. brisati s obzirom da ista predstavlja ponavljanje.

Uz članak 26.

Smatramo da je u navedenoj odredbi potrebno jasno propisati obvezu objave u lokalnom tisku, na oglasnoj ploči jedinice te na web stranici jedinice, dok objavu u drugim sredstvima javnog priopćavanja predlažemo propisati kao mogućnost, a ne obvezu.

Nadalje, predlažemo da se ovom odredbom propiše obveza objave kandidacijskih listi i zbirne liste za izbor članova vijeća nacionalnih manjina odnosno zbirne liste pravovaljano predloženih kandidatura za predstavnika nacionalnih manjina.

Uz članak 27.

U stavku 2. predlažemo riječi „*mora biti i dostavljena*“ zamijeniti riječima „*mora prispjeti*“.

U stavku 3. predlažemo da se nakon riječi „*prihvaćanja*“ dodaju riječi „*i objave*“.

Uz članak 28.

Navedena odredba je nejasna u dijelu u kojem se pravi razlika u mogućnosti odustanka od kandidature ovisno o broju predstavnika nacionalne manjine koji se biraju. Naime, odredbom nije obuhvaćena situacija kada se bira manje od 3 člana predstavnika pojedine nacionalne manjine te se postavlja pitanje zbog čega oni ne bi imali jednaku mogućnost odustanka od kandidature.

Uz članak 30. st. 4.

Predlažemo riječi „*mora biti i dostavljena*“ zamijeniti riječima „*mora prispjeti*“.

Uz članak 42.

U drugoj rečenici st. 3. predlažemo iza riječi „*magistri pravne struke*“ dodati zarez i riječi „*pri čemu prednost imaju osobe koje su uspješno završile program izobrazbe iz članka 47. ovog Zakona*“.

Ujedno predlažemo da se iza stavka 3. doda stavak 4. koji bi glasio: „*Za predsjednike i potpredsjednike biračkih odbora u pravilu se imenuju osobe koje imaju pravnu naobrazbu. Prilikom imenovanja biračkih odbora prednost imaju osobe koje su uspješno završile program izobrazbe iz članka 47. ovog Zakona.*“

Uz članak 46. st. 3.

Smatramo da visinu naknade za članove izbornih povjerenstava i biračkih odbora treba propisati Vlada Republike Hrvatske, a ne Državno izborno povjerenstvo.

Uz članak 47.

Predlažemo da se st. 3. izmijeni na način da isti glasi:

„Utvrdene programe izobrazbe provodi Državno izborno povjerenstvo putem održavanja općih seminara, tečajeva, radionica i drugih odgovarajućih oblika izobrazbe. U provedbi programa izobrazbe Državno izborno povjerenstvo može surađivati sa središnjim tijelom nadležnim za provedbu izobrazbe državnih službenika odnosno institucijom za izobrazbu lokalnih dužnosnika i službenika u jedinicama.“

Smatramo da potvrdu iz st. 4. može izdati samo Državno izborno povjerenstvo s obzirom da ono provodi utvrđene programe izobrazbe. Slijedom navedenog predlažemo odredbu st. 4. izmijeniti na način da ista glasi: „*Svakom polazniku koji je uspješno završio program izobrazbe Državno izborno povjerenstvo izdaje potvrdu.*“

Također predlažemo da se iza st. 5. doda st. 6. kojim se propisuje da se sredstva za provođenje izobrazbe osiguravaju u Državnom proračunu.

Uz članak 56.

Iz navedene odredbe nije jasna svrha navedene potvrde te stoga ni dosezi ove odredbe.

Uz članak 59.

Zbog jasnoće odredbe st. 1. predlaže se riječi „*prije dana*“ zamijeniti riječima „*dan prije*“.
Iz istog razloga predlaže se u stavku 2. riječi „*te zbirnu listu*“ zamijeniti riječima „*sa zbirnom listom*“.

Uz članak 60. st. 4.

U navedenoj odredbi riječi „*po njegovim uputama, a*“ predlažemo brisati iz razloga što policijski službenik ne postupa po uputi predsjednika biračkog odbora već u okviru policijskih ovlasti propisanih posebnim zakonom.

Uz članak 63. st. 4. i st. 5.

Držimo da odredba st. 4. kako je sada formulirana dovodi u pitanje tajnost glasovanja te stoga predlažemo da se ista izmijeni kako slijedi: „*Birač je dužan najmanje jedanput presavinuti glasački listić na kojem je glasovao, staviti ga u posebnu omotnicu, zatvoriti je i predati članu biračkog odbora koji će po povratku na biračko mjesto predati omotnicu predsjedniku biračkog odbora.*“

Nadalje, u cilju osiguranja tajnosti glasovanja predlažemo da se u odredbi st. 5. iza riječi „*odbora*“ doda riječ „*presavinuti*“.

Uz članak 67. st.1.

Predlažemo brisanje dijela rečenice koji se nalazi nakon zareza s obzirom da nema biračkih mjesta u inozemstvu.

Uz članak 68.

U stavku 1. predlažemo da se zbog jasnoće odredba izmijeni na način da ista glasi: „*Glasovanje se obavlja na biračkom mjestu. Za svako biračko mjesto mora se odrediti zasebna prostorija.*“

ili

„*Biračko mjesto je prostorija u kojoj se obavlja glasovanje. U jednom objektu može se odrediti više zasebnih prostorija za više biračkih mjesta.*“

Smatramo da je u stavak 2. potrebno obuhvatiti i druge sudionike izbornog postupka osim političkih stranaka, a osobito kandidate, nositelje nezavisnih lista, udruge nacionalnih manjina i sl.

Uz članak 73.

U stavku 2. predlažemo da se zbog jasnoće izričaja riječi „*za koje se koristi*“ zamijene riječima „*na koje se odnosi*“.

Uz članak 79.

Navedenu odredbu potrebno je dopuniti na način da se propiše postupanje u situaciji kada predlagatelj predloži manje kandidata od utvrđenog broja članova predstavničkog tijela, odnosno potrebno je propisati da je u tom slučaju lista nevažeća.

Uz čl.106.-116. Izborni opoziv

Protivimo se prijedlogu da se izborni opoziv obavlja istovremeno s izborom novog izvršnog tijela (općinskog načelnika, gradonačelnika, župana i gradonačelnika Grada Zagreba i njihovih zamjenika).

Naime, uvažavajući razloge ekonomičnosti kojima se pretpostavljamo rukovodilo nadležno tijelo prilikom izrade prijedloga propisa, smatramo da istovremenim provođenjem opoziva i izbora za novo izvršno tijelo u trenutku kada birač glasuje za izbor novog izvršnog tijela rezultat izbornog opoziva nije poznat, pa se stoga prije samog izbora nisu ispunili uvjeti za novi izbor. Također postavlja se pitanje ustavnosti ovakovog zakonskog rješenja po kojem se osobi o čijem se opozivu glasuje ne omogućava kandidiranje na izborima na kojima se ujedno i odlučuje o njegovu opozivu. Time se ta osoba stavlja u nejednak položaj u odnosu na ostale.

Posebno ističemo da nije jasan način postupanja izbornih tijela te je njegova praktična primjena upitna. Postavlja se pitanje u kojem će se trenutku utvrđivati rezultati izbora tj. hoće li se sa prebrojavanjem glasova čekati do službenih rezultata opoziva (koji mogu biti tek nakon više dana), ili će se svih glasovi kako za opoziv tako i za izbor prebrojati odmah pa će se s objavom rezultata izbora čekati dok se ne riješi pitanje rezultata opoziva.

Osim toga, postavlja se i pitanje troškova izborne promidžbe sudionika izbora u situaciji kada opoziv nije uspio.

Uz članak 121. st. 1.

Smatramo da utvrđivanje je li osigurana zastupljenost nacionalnih manjina treba biti u nadležnosti središnjeg tijela državne uprave nadležnog za poslove opće uprave, i to nakon što se utvrde rezultati izbora. Državno izborno povjerenstvo kao i izborna povjerenstva (županijska, gradska i općinska) su tijela koja sukladno zakonu provode izbore. Slijedom toga izborna povjerenstva nisu nadležna za utvrđivanje da li je na provedenim izborima osigurana zastupljenost nacionalnih manjina zajamčena Ustavnim zakonom o pravima nacionalnih manjina i statutom jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Da bi izborna povjerenstva mogla utvrđivati odgovarajuću zastupljenost nacionalnih manjina na provedenim izborima ista bi trebala provoditi upravni nadzor za što Zakonom o sustavu državne uprave nisu ovlaštena, jer je istim jasno propisano tko provodi upravni nadzor.

Uz članak 131. st. 1.

Smatramo da se ovom odredbom naglasak s kandidata prebacuje na predlagatelja te se time mijenja karakter izbora. Ustavni sud Republike Hrvatske u svom aktu broj U-VII-2156/2007 od 14. lipnja 2007. u provođenju nadzora nad zakonitošću izbora zauzeo je stajalište da *„primarna svrha izbora za članove vijeća i predstavnike manjina jest izbor osoba za koje birači smatraju da će najbolje predstavljati njihove nacionalne manjinske interese. U cjelini, ti izbori – s obzirom na njihov cilj (svrhu) i njihovu narav – nisu politički izbori te se s istima ne smiju poistovjećivati niti se instituti izbornih postupaka za izbor zastupnika i članova predstavničkih tijela smiju na njih „preslikavati“.“*

Uz članak 137.

Navedenu odredbu nužno je dopuniti na način da se navedu i promatrači udruga nacionalnih manjina i birača – ovlaštenih predlagatelja kod izbora za vijeća i predstavnike nacionalnih manjina. Nadalje, u tom smislu potrebno je dopuniti i članke 138. i 139.

Uz Glavu IV Prekršajne odredbe

Potrebno je definirati koja tijela su dužna o utvrđenim povredama zakona obavijestiti tijelo nadležno za podnošenje optužnog prijedloga. Isto tako potrebno je utvrditi koje tijelo je ovlašteno podnijeti optužni prijedlog nadležnom sudu.

